

פרשת תרומה התש"פ

"כִּי הַתּוֹרָה כּוֹלֶלֶת, כּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם" (ב')

א. "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה, עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה - וְהִנֵּיה שָׁם, וְאֶתְנַה לְךָ אֶת לַחַת הָאֶבֶן, וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתֶם. וַיְקַם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֶׁעַ מִשְׁרָתוֹ, וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹהִים. וְאֵל הַזְּקֵנִים אָמַר, שָׁבוּ לָנוּ בְּזָה, עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֲלֵיכֶם, וְהִנֵּה אֶהְרֹן וְחֹר וְעַמְכֶם, מִי בָעַל דְּבָרִים - יִגַּשׁ אֲלֵהֶם. וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הָהָר, וַיִּכַּס הָעֵנָן אֶת הָהָר. וַיִּשְׁכַּן כְּבוֹד יְהוָה עַל הַר סִינַי, וַיִּכַּסְהוּ הָעֵנָן שְׁשֶׁת יָמִים, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - מִתּוֹךְ הָעֵנָן. וַיִּמְרָא הַכְּבוֹד יְהוָה, כְּאִשׁ אֹכֶלֶת בָּרֶאֶשׁ הָהָר, לְעֵינַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן, וַיַּעַל אֶל הָהָר, וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר - אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה", (סוף פרשת "משפטים". שמות, כד', יב' - יח').

"וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לִבּוֹ, תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתֶם, זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת. וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן, וְתוֹלַעַת שָׁנִי, וְשֵׁשׁ וְעִזִּים. וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים, וְעֹרֹת תַּחֲשִׁים, וְעִצֵּי שִׁטִּים. שֶׁמֶן לְמָאֵר, בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. אַבְנֵי שֹׁהַם, וְאַבְנֵי מִלֵּאִים, לְאֹפֶד וְלַחֹשֶׁן. וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם. כָּכֵל אֲשֶׁר אֲנִי מְרָאָה אוֹתְךָ, אֵת תְּבִנְתֵּי הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תְּבִנְתֵּי כָּל כְּלָיו, וְכֹן תַּעֲשׂוּ", (שמות, כה', א' - ט').

ב. כתבו רבותינו ז"ל (שמות רבה, פרשה לג', א'):

" וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה' - הִדָּא הוּא דְכָתִיב (משלי, ד' - ב'), 'כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, תוֹרַתִּי אֵל תַּעֲזָבוּ'.

'אֵל תַּעֲזָבוּ' - אֵת הַמִּקְחַ שֶׁנָּתַתִּי לָכֶם.

יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁלֹּקַח מִקְח -

יֵשׁ בּוֹ זָהָב, אִין בּוֹ כֶּסֶף,

יֵשׁ בּוֹ כֶּסֶף - אִין בּוֹ זָהָב.

אָבֵל הַמִּקְחַ שְׁנַתַּתִּי לָכֶם, יֵשׁ בּוֹ כֶּסֶף. שְׁנַאָמֵר (תהילים, יב' - ז'), 'אמרות ה'
אמרות טהרות, כֶּסֶף צָרוּף',

יֵשׁ בּוֹ זָהָב. שְׁנַאָמֵר (תהילים יט' - יא'), 'הנחמדים מזהב ומפז רב'.

יֵשׁ אָדָם לוקח שדות, אָבֵל לֹא כָרְמִים,

כָרְמִים, וְלֹא שְׂדוֹת.

אָבֵל הַמִּקְחַ הַזֶּה, יֵשׁ בּוֹ שְׂדוֹת וְיֵשׁ בּוֹ כָרְמִים. שְׁנַאָמֵר (שיר השירים, ד' - יג'),
'שְׁלַחֲךָ פְרָדָס רְמוֹנִים'.

יֵשׁ לָךְ אָדָם לוקח מקח, וּבְנֵי אָדָם אֵינָן יוֹדְעִין מֵהוּ. אָבֵל מִשְׁכָּר הַסְרָסוֹר, נִתְּנָדַע מֵה
לְקַח.

כִּדְ הַתּוֹרָה, אֵין אָדָם יוֹדַע מֵה הִיא, אֶלֶּא מִשְׁכָּר שֶׁלְקַח מִשָּׁה. שְׁנַאָמֵר (שמות, לד' -
כט'), 'ומִשָּׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו, בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ'.

וְיֵשׁ לָךְ מִקְחַ, שְׁמִי שְׁמִכְרוּ, נִמְכָּר עִמּוֹ,

אִמֵר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, מִכְרַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִּי, כִּבְיָכוֹל נִמְכַרְתִּי עִמָּה,

שְׁנַאָמֵר, 'וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה'.

מִשָּׁל, לְמִלְךָ שֶׁהִיָּה לוֹ בֵּת יַחֲדָה, בָּא אַחַד מִן הַמְּלָכִים וּנְטָלָה,

בְּקִשׁ לִילְךָ לוֹ לְאַרְצוֹ, וְלִטַּל לְאַשְׁתּוֹ.

אִמֵר לוֹ, בְּתִי שְׁנַתַּתִּי לָךְ יַחֲדִית הִיא,

לְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה, אֵינִי יָכוֹל,

לוֹמַר לָךְ, אֵל תִּטָּלָה, אֵינִי יָכוֹל, לְפִי שֶׁהִיא אֲשֶׁתְךָ,

אֶלֶּא, זֹו טוֹבָה עֲשֵׂה לִי, שְׁכַל מְקוֹם שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ, קִיטוֹן אַחַד עֲשֵׂה לִי, שְׂאָדוֹר

אֶצְלָכֶם, שְׂאֵינִי יָכוֹל לְהַנִּיחַ אֶת בְּתִי.

כִּדְ אִמֵר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל -

נַתַּתִּי לָכֶם אֶת הַתּוֹרָה -

לְפָרֵשׁ הִימָנָה אֵינִי יָכוֹל,

לומר לכם אל תטלוה, איני יכול,

אלא, בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו,

שנאמר (שמות, כה' - ח'), 'ועשו לי מקדשי'."

ג. והנה, ידועים ומפורסמים דברי הזוה"ק (פרשת "קורח", דף קעט' ע"א):

"תורה מ' ... תורה דאתיהיבת בארבעים יום."

דהיינו:

שהמילה "תרומה", היא נוטריקון, של "תורה מ' - "

כנגד מ' ימים, שהיה משה רע"ה, אצל הקב"ה, כשקיבל את התורה"ק.

וכעין זה, מצינו בדברי ה"בעל הטורים" (בריש פרשתן), שכתב וז"ל:

" 'תרומה', אותיות מ' תורה,

שהתורה שניתנה למ' יום, הוא לאוכלי תרומה -

כההיא דאמרינן (מדרש תנחומא, פרשת "בשלח", כ'), לא ניתנה תורה אלא

לאוכלי המן ...

וזהו 'ויקחו לי' - לשמי, שכל מי שעוסק בתורה, כאילו לוקח לי -

שאין לו להקב"ה בעולם, אלא ד' אמות של הלכה בלבד."

ובטעם הדבר שדייקו כך:

כתב ה"בעל הטורים" (שם), דכיוון שנשמך עניין ה"תרומה" (ריש פרשתן),

לעניין מ' ימים שהיה משה רע"ה אצל הקב"ה (סוף פרשת "משפטים"), דייקנו

כך.

ד. לשון "תרומה", מורה ומראה, גם על עניין מידות תרומיות,

כיוון, שהתורה הקדושה מעדנת את האדם,

וכפי שמצינו (מסכת אבות, פ"ו מ"א):

"רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה.

ולא עוד, אלא, שְׁכַל הָעוֹלָם כִּלּוֹ כְּדִי הוּא לוֹ.

נִקְרָא רַע, אֲהוּב, אֲהוּב אֶת הַמָּקוֹם, אֲהוּב אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשַׁמַּח אֶת הַמָּקוֹם, מְשַׁמַּח אֶת הַבְּרִיּוֹת.

וּמִלְבָּשֵׁתוֹ עֲנֹה וְיִרְאָה, וּמִכְשָׁרְתוֹ לֵהִיּוֹת צַדִּיק וְחָסִיד וְיִשָּׁר וְנֶאֱמָן, וּמִרְחֻקְתּוֹ מִן הַחֲטָא, וּמִקְרִבְתּוֹ לִיְדֵי זָכוֹת, וְנִהְיִין מִמֶּנּוּ עֲצָה וְתוֹשָׁיָה בִּינָה וְגִבּוֹרָה,

שְׁנֶאֱמַר (משלי, ח' - יד'), 'לִי עֲצָה וְתוֹשָׁיָה, אֲנִי בִינָה, לִי גִבּוֹרָה'.

וְנוֹתַנְתָּ לוֹ מַלְכוּת וּמְמַשְׁלָה וְחֻקּוֹר דִּין, וּמְגַלִּין לוֹ רְזִי תוֹרָה, וְנַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׁאִינוֹ פּוֹסֵק, וְהוּי צָנוּעַ וְאָרְךְ רוּחַ, וּמוֹחַל עַל עֲלֻבוֹנוֹ, וּמְגַדְלָתוֹ וּמְרוֹמְמָתוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים."

ורמזה בזה התורה הקדושה, "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה",

מהיכן תדע ש-"לִי", הוא "לשמיי" ¹,

הוא, כאשר תראה "תְרוּמָה" -

והיינו, מידות תרומיות, ומתוקנות.

וכאשר תראה תלמיד חכם, שאין בו מידות, אזי תדע שאינו "לשמיי" ²,

וממילא, אל תיקחנו, ואל תלמד מתורתו ³,

כיוון שאותו תלמיד חכם, אינו ראוי לפאר ולרומם את שמי.

¹ וכמו שכתב בזה, רש"י הקדוש (שמות, כה' - ב').

² וכדמצינו בדברי רבותינו ז"ל (ויקרא רבה, פרשה א', טו):

"כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שָׂאִין בּוֹ דַּעַת, נִבְלָה טוֹבָה הֵימָנוּ."

³ וכדרשת רבותינו ז"ל (חגיגה, טו' ע"ב):

"אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, מאי דכתיב (מלאכי, ב' - ז'), 'כי שפתי כהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא',

אם דומה הרב למלאך ה' צבאות - יבקשו תורה מפיהו,

ואם לאו - אל יבקשו תורה מפיהו."

והוא עניין, "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם",
שכאשר זוכה האדם לכתרה של תורה, יחד עם מידות טובות ומתוקנות,
אזי, הדבר הוא בבחינת "בְּתוֹכְכֶם" -
והיינו, שילוב וצירוף של מידות ותורה, בהדי הדדי,
ועל כך אומר הקב"ה, בכדי שיתקיים "וְשִׁכְנֵתִי", צריך שה"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ",
יהיה בבחינת "בְּתוֹכְכֶם",
שכן, בדרך זו, יוצר האדם, מקום מוכן ומכוון למשכן השכינה.
ולפיכך, נאמר בפסוק, "כָּכֵל אֲשֶׁר אָנִי מֵרָאָה אוֹתְךָ",
דבדבר זה, מלמד הקב"ה את כל עמלי התורה הקדושה,
דרך התורה, היא, בדוגמת "אוֹתְךָ",
והיינו, כמידת משה רע"ה, סמל התורה והמידות, מיום בריאת העולם ועד סופו.
ומעתה, יובן מה שמצינו בגמרא⁴, "משה שפיר קאמרת",
כיוון, שאותם אמוראים, גדולי ומאורי העולם, זכו ולמדו את התורה הקדושה,
בקדושה ובטהרה,
ועל ידי כך, זיככו ומירקו את מידותיהם והנהגותיהם,
ונעשו, מעין בחינת משה רע"ה, בדורם.
ה. יש לעיין, מהו שורש המילה "תוֹרָה".
והנה, על הפסוק (איכה, ב' - ט'), "טָבְעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ, אֲבָד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ, מֶלֶכָּה
וְשָׂרֶיהָ בְּגוֹזִים - אֵין תוֹרָה, גַּם נְבִיאֶיהָ לֹא מְצָאוּ חֲזוֹן מִיְהוָה",
כתב רש"י, וז"ל:
"אֵין תוֹרָה - אֵין בְּהֶם מוֹרָה הוֹרָאָה".

⁴ כן מצינו בכמה מקומות בדברי רבותינו ז"ל (שבת, קא' ע"ב. סוכה, לט' ע"א. ביצה, לח' ע"ב).

שהיו האמוראים קוראים לחבריהם, "משה, שפיר קאמרת".

דהיינו, שפירוש המילה "תורה", הוא "הוראה".

וכעין זה, כתב רבינו⁵ המהר"ל זיע"א, וז"ל:

"שם 'תורה' אינו נוכל אלא על מצות התורה,

שהרי לשון 'תורה' הוא לשון הוראה - להורות לנו המעשה אשר נעשה.

ולפיכך, דוקא תורת משה נקרא 'תורה' (דברים, לג' - ד'), מפני שבה כתובים המצות.

וכן פרש הרד"ק (ספר השורשים, שורש - י.ר.ה.), שלשון 'תורה' הוא לשון הוראה".

ואפשר, שלפיכך התורה הקדושה, מעדנת את האדם הלומדה, בקדושתה ובטהרתה,

כיוון, שהלומדה בדרך של⁶ "למיימינים בה, סמא דחיי",

דהיינו⁷, שעושה אותה עיקר חייו,

וכל ימיו ושנותיו, מחפש וְתֵר, היאך לקיימה כתיקונה,

הרי, שהוא לומדה, על מנת לקיימה,

וממילא, שהוראותיה, מתקנות ומעדנות אותו,

כי (משלי, ג' - יז'), "דַרְכֵיהָ דַרְכֵי נַעַם, וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם".

1. במאמר "כי התורה כוללת, כל הטובות שבעולם" (א'), לפרשת "משפטים",

ביארנו:

שטעם הדבר, שעלה משה רע"ה, למרום, ארבעים יום וארבעים לילה,

⁵ בספרו "גור אריה" עה"ת. בראשית, א' - א'.

⁶ יעוין במסכת שבת, פח' ע"ב.

⁷ יעוין שם בדברי רש"י.

כי אע"פ, שהיה משה רע"ה קדוש מרחם, ולא רק שלא קלקל את מעשיו, אלא, שהשביחם עוד ועוד, מכל מקום, היות והוא היה השליח והצינור, להורות, ולצוות, לעם ישראל את חוקותיו ומצוותיו של הקב"ה, והיות, והיו עם ישראל, משוקעים ומזוהמים ב-מט' שערי טומאה, היה צריך משה רע"ה, לעשות את עצמו, כְּבָרְיָהּ חדשה, אשר לה שורש נשמות עם ישראל כולם -

וזמן יצירת הולד, כְּבָרְיָהּ חדשה, הוא, ארבעים יום⁸.

והנה, להמבואר בדברינו כאן, ובדברינו במאמר הנ"ל, נוכל לבאר ולומר כדלהלן: מה שמצינו ש"תרומה", היינו תורה-מ', הוא מחמת שהתורה מעדנת את האדם, והופכתו ל"כְּבָרְיָהּ חדשה", שנוצרה ב-מ' יום.

וכשנדייק בדבר, אין התורה מחזירה אותו לאותו מצב שבו נברא -

אלא, עושה אותו ל"כְּבָרְיָהּ חדשה",

דבר "חדש" שלא היה כמותו בעולם.

⁸ במסכת סוטה (ב' ע"א), למדנו:

"אמר רב יהודה אמר רב, ארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת, בת פלוני לפלוני".

ובמסכת יבמות (סט' ע"ב), מצינו:

שעד ארבעים יום מתחילת העיבור, נחשב העובר כמים בעלמא,

ורק לסוף ארבעים יום, נשלמת יצירתו, ונחשב ליצור חי.

וממילא:

דברי רב יהודה בגמרא סוטה (הנ"ל), "ארבעים יום קודם יצירת הולד", היינו -

ארבעים יום הראשונים לתחילת העיבור -

שבאותה העת, טרם נשלמה יצירת הולד, ואז מכריז הקב"ה, "בת פלוני לפלוני".

והוא רמז שרמזה התורה הקדושה, באומרה "וַיִּקְחוּ לִי", "לִי - לשמי",
כי כאשר האדם לוקח את עצמו בידיים, ועולה ומתעלה לכבוד ה' יתברך,
אזי, מגיע לבחינת "תרומה", תורה-מ',
כי אז, הופכו הקב"ה ל"בריה חדשה".

ז. כתב הט"ז (בפירושו "מגן דוד" על התורה ⁹), וז"ל:
"אם בחוקתי תלכו" ¹⁰ - שתהיו עמלים בתורה ... פירושו עמל ויגיעה".
ובביאור דבריו, נראה כדלהלן:

דהנה, בברכות התורה (שבברכות השחר), נוסח בני אשכנז, הוא, "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה",
ובטעם הדבר, שמזכירים בנוסח הברכה "לְעֲסוֹק", כתב הב"ח (או"ח, סי' מז'),
וז"ל:

"נראה, דלפי שעיקר ההבטחה שהבטיחנו הוא יתברך - לא היתה אלא על עסק
התורה, הוא העמל והטורח, כמו שכתוב 'אם בחקותי תלכו' - שתהיו עמלים
בתורה - שבעל פה, על מנת לשמור ולקיים ...
לכך תקנו לברך לעסוק בדברי תורה, וכן עיקר".
ומבואר בדבריו:

שעיקר ה"עמל" בלימוד תורה, הוא, על ידי ה"התעסקות" שמתעסק ומשתעשע
האדם בדברי תורה.
והטעם שלימוד התורה צריך "התעסקות", הוא ע"פ מה שכתב רש"י לבאר את
דברי הגמרא (קידושין, מא' ע"א) - "מצוה בו יותר מבשלוחו", וז"ל:
"דכי עסיק גופו במצות, מקבל שכר טפ"י" -

⁹ ויקרא, כו' - ג'.

¹⁰ "אם בחוקתי תלכו, ואת מצותי תשמרו, ועשיתם אתם" (ויקרא, כו' - ג').

וידוע לבאר בדבריו הקדושים, שבשעה "שמתעסק" האדם בעצמו במצוותיו של הקב"ה, מראה שדברי הקב"ה חביבים ויקרים בעיניו עד למאוד, ומשום כך - מקבל שכר מרובה על קיום המצווה, אך יתירה מזאת, מקיים הוא דברי הקב"ה "כרצונם".

ח. על הפסוק (ירמיה, ט', יא' - יב'), "מי האיש החכם ויבן את זאת, ואשר דבר פי יהוה אליו - ויגדה, על מה אבדה הארץ, נצתה כמדבר, מבלי עבר. ויאמר יהוה, על עזבם את תורת אשר נתתי לפניהם, ולא שמעו בקולי, ולא הלכו ביה", דרשו רבותינו ז"ל (נדרים, פא' ע"א):

"אמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב, 'מי האיש החכם ויבן את זאת', דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים, ולא פירשוהו - עד שפירשו הקב"ה בעצמו -

דכתיב, 'ויאמר ה' על עזבם את תורת' וגו' ... אמר רב יהודה אמר רב, שאין מברכין בתורה תחלה".

ובביאור עניין "שאינ מברכין בתורה תחילה", כתב (שם) הר"ן, וז"ל:
"מצאתי במגילת סתרים של ה"ר יונה ז"ל ...

ודאי עוסקין היו בתורה תמיד,

ולפיכך, היו חכמים ונביאים תמהים - 'על מה אבדה הארץ',

עד שפרשו הקב"ה בעצמו, שהוא יודע מעמקי הלב - שלא היו מברכין בתורה תחלה,

כלומר, שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כל כך -

שיהא ראוי לברך עליה,

שלא היו עוסקים בה לשמה, ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה ...

אלו דברי הרב החסיד ז"ל, והם נאים ראויין למי שאמרם".

ובאופן אחר, ביאר עניין זה של "אין מברכין בתורה תחילה",¹¹ רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, כדלהלן:

"נראה לי בס"ד, דמצינו, תיקנו שלשה ברכות¹² בכל יום לתורה,
ופרשתי בס"ד, במקום אחר -

ברכה ראשונה, 'אשר קדשנו במצוותיו, וצונו על דברי תורה', היא כנגד חלק
הסוד,

לכן, נאמר 'קדשנו', כי כל קודש¹³ הוא בחכמה. וחלק הסוד, הוא בחכמה.

וברכת 'והערב', כנגד הגרסה של חלק הנגלה,

לכן אומרים, 'בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל'. כי הגרסה היא בפה.

¹¹ בספרו הקדוש "בן יהוידע", שם.

¹² א. "אשר קדשנו במצוותיו, וצונו על דברי תורה",

ב. "והערב נא, יהוה אלהינו, את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה אנחנו, וצאצאינו, וצאצאי צאצאינו, וצאצאי עמך בית ישראל, כלנו יודעי שמך, ולומדי תורתך לשמה. ברוך אתה יהוה, המלמד תורה לעמו ישראל",

ג. "אשר בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו את תורתו. ברוך אתה יהוה, נתן התורה".

¹³ במסכת שבת (לא' ע"א), מצינו:

"אמר ריש לקיש, מאי דכתיב 'והיה אמונת עתיך חסן, ישועות חכמת ודעת' וגו',

'אמונת' - זה סדר זרעים,

'עתיך' - זה סדר מועד,

'חסן' - זה סדר נשים,

'ישועות' - זה סדר נזיקין,

'חכמת' - זה סדר קדשים,

'ודעת' - זה סדר טהרות.

ואפילו הכי, 'יראת ה' היא אוצרו'."

ומבואר שם, שסדר "קודשים", בגדר "חכמה" הוא,

וכמאמר רבינו זיע"א, "כי כל קודש, הוא בחכמה".

וברכת 'אשר בחר בנו', כנגד העיון והסברא של חלק הנגלה, אשר בחלק זה ישראל משתבחים בפי האומות ...

והנה, יש אינם מאמינים בחלק הסוד, ולכן אלו לא ברכו בתורה תחלה, שהיא ברכה ראשונה אשר היא כנגד חלק הסוד,

ולזה אמר, 'על עזבם את תורתִי, תורת - יו"ד,

כי חלק הסוד, הוא כנגד יו"ד דשם הוי"ה, שהוא סוד חכמה¹⁴."

ומהנ"ל מבואר, דהגדר של "אין מברכין בתורה תחילה", כך הוא:

לביאור רבינו יונה, שהביאו הר"ן, הוא חיסרון באהבת תורה,

שלעולם, למדו תורה, ועסקו בתורה,

אך לא היתה בהם, "אהבת תורה".

ברם, לביאור רבינו הרי"ח הטוב, הוא חיסרון, במה שלא הודו בחלק הנסתר שבתורה.

אך לעולם אפשר, שגם לשיטתו, הוא חיסרון ב"אהבת תורה".

ט. והנה, תינוק המגלה כעת את העולם,

מוחו, עיניו, וליבו. מתפעלים, ומתרשמים, מכל דבר ודבר.

מה שאין האדם הגדול עושה, כאשר הוא רגיל לראות את הדברים בתיקונם,

כיוון, שעינו סיימה לבחון ולסקור, את הדברים.

ברם, גם האדם הגדול, פעמים שעינו מתפעלת,

והוא, כאשר רואה דבר, שלא ראה מעולם,

או, כאשר חשק בדבר מסויים, זמן רב. וכעת, השיגו.

והנה, כל דבר חדש, המיסב לאדם עונג ונחת,

¹⁴ השווה למאמר הגה"ק רבי שמעון לביא זיע"א, בפיוט הקדוש "בר יוחאי", וז"ל:

"בר יוחאי, יו"ד חכמה קדומה, השקפת לקבודו פנימה".

מחייב אותנו בברכת "שהחיינו",

ברכת "שהחיינו", הינה, ברכת ההודאה -

שבה מודה האדם ליוצרו, על אותה השמחה שיש לו באותה העת.

ובברכה זו, אפשר לראות כמה סוגי בני אדם:

האחד, רח"ל, מנוער מן התורה ומן המצוות, ולא שם את ליבו, להודות ולהלל את יוצרו,

השני, מברך את הברכה כלאחר יד. ובבחינת (ישעיה, כט' - יג'), "וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי, יַעַן כִּי נִגַּשׁ הָעַם הַזֶּה, בְּפִי וּבִשְׁפָתָיו כְּבֹדוֹנִי, וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי, וְתִהְיֶי יִרְאָתָם אֵתִי - מִצִּוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה",

השלישי, מברך את הברכה, בכוונה גדולה ועצומה, ובהודאה והודיה נשגבה.

והצד השווה, שבין כל אותם אנשים, שמעשיהם מוכיחים עליהם:

מי שאינו מברך, מראה ומגלה, שאינו מכיר בערך הדבר שנתנו לו. וכמו כן, אינו מכיר בנותן הדבר,

ומי שמברך, מראה ומגלה בצורת ברכתו, עד כמה הוא מכיר בערך הדבר שנתן לו. וכמו כן, היאך הוא מכיר את נותן הדבר.

באופן, שכאשר אנו מברכים את ברכות התורה,

אנו מודים לנותן התורה.

והודאה זו, תלויה באופן שאנו מברכים:

כאשר אנו מברכים, ללא דביקות, וללא כוונה ושמחה,

אזי, אין ההודאה, הודאה. אלא, בבחינת "בְּפִי וּבִשְׁפָתָיו".

אך כאשר אנו מברכים, בדביקות, בכוונה, בשמחה, בערגה ובכיסופים,

אזי, אין לך הודאה גדולה מזו.

וממילא, כאשר אין אנו מברכים,

גם אם נתייגע בתורה,

אנו כפויי טובה, גדולים עד למאוד,
משום, שאין אנו מודים, משבחים ומפארים, את נותן התורה, שנתן לנו את
תורתו - ואף נמכר עמה, מרוב חיבתו אלינו,
והיינו, שיוצרינו מחבב אותנו -
וח"ו, כביכול, אנו אומרים לו: "אין רצוננו בכך" ...
וכשאין אנו מברכים,
אנו אומרים להבורא יתברך -
אין אנו כ"בְּרִיָּה חֲדָשָׁה", המתפעלת מראיותיה ...
ולפיכך, נחשב הדבר, ל"עֲזָבָם אֶת תּוֹרָתִי",
כי בזה, אין לך עזיבה גדולה הימנה.
ולפיכך, "אֶבְדָּה הָאֲרֶץ",
כי בשעה שאין האדם יוצר מציאות חדשה, עולם כמנהגו נוהג,
ומה שאין כן אצל הקב"ה, שהוא בבחינת "הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ, בְּכָל יוֹם תְּמִיד, מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית".
והנה, בעוונותינו הרבים, כאשר, "חָרַב בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ - וַבִּטַּל הַתְּמִיד, וְאִין
לָנוּ לֹא פָהוּ בַעֲבוּדָתוֹ, וְלֹא לָוִי בְּדוּכְנוֹ, וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ",
וממילא, אין אנו יכולים לתרום, תרומות לבית המקדש,
וכמו כן, אין אנו יכולים להקריב קורבנות.
כאשר חפץ האדם להתקרב להקב"ה, גילו לנו רבותינו ז"ל במסכת מנחות (ק"י
ע"א):
" ¹⁵ כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה, ולא חטאת, ולא מנחה, ולא אשם",

¹⁵ כדרשת רבא, על הפסוק (ויקרא, ז' - לז'), "זאת התורה, לעלה למנחה ולחטאת ולאשם, ולמלואים ולזבח השלמים".

דהיינו, שהתורה הקדושה, מעלתה מעל הכל -

גבוה מעל גבוה,

התורה הקדושה, היא התרומה הגדולה, שיכול האדם לתת להקב"ה,

טהרת התורה הקדושה, גורמת לאדם, שיהיו מידותיו, תרומיות, מעודנות
ומתוקנות,

כ"בְּרִיָּה חֲדָשָׁה" ...

כי התורה הקדושה, מחברת ומקרבת, בין נותן התורה למקבלה -

כיוון, שנמכר הקב"ה עם תורתו ...

וממילא, העוסק בתורה הקדושה, בטהרתה, דבוק וחבוק בכל עת, ביוצרו ית"ש.

והוא אומרם ז"ל (ברכות, יז' ע"א):

"אֲשֶׁר־י מִי שֶׁגִּדַּל בְּתוֹרָה, וְעָמְלוּ בְּתוֹרָה, וְעָשָׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ",

שכשם שבמעשה הקורבנות, שתפקידם לקרב את האדם ליוצרו. נאמר (ויקרא,
א' - ט'), "אֲשֶׁה רֵיחַ נִיחֹחַ". ופירש רש"י, וז"ל: "נחת רוח לפני, שאמרתני,
ונעשה רצוני",

כך בלימוד התורה הקדושה, בטהרתה, ובדקדוקה עד להלכה למעשה, גורם
האדם ל"נחת רוח" לפניו יתברך -

ש"אמר, ונעשה רצוני",

כי הלומד את התורה הקדושה, בטהרה, ובשמחה. ומברך בתורה תחילה,
וממילא, שעושה אותה לעיקר. גורם, לקיום ולהתחדשות כל העולמות,

כעין מעשיו של הקב"ה, ש"מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ, בְּכָל יוֹם תְּמִיד, מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית".

כי "מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית", נגזר מן התורה הקדושה. על ידי¹⁶, שהקב"ה "אסתכל
באורייתא, וברא עלמא".

יזכינו ה' יתברך, שנקבל על עצמינו, את כל האמור במאמר זה,

¹⁶ זוה"ק, פרשתן, דף קסא' ע"א.

וממילא, יזכינו ה' יתברך, לקיום דבריו של רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א,
בתחילת פרשת "כי תבוא", על הפסוק (דברים כו' - יא'), "וְשִׂמְחֶתָּ בְּכֹל הַטּוֹב".
שכתב, וז"ל:

"שאם היו בני אדם מרגישיין במתיקות ועריבות טוב התורה,

היו משתגעים ומתלהטים אחריה,

ולא יחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה,

כי התורה כוללת - כל הטובות שבעולם,"

כי כך היא דרכה של התורה הקדושה, עריבה ומתוקה, עד למאוד,

ו"כֹּלֶלֶת, כל הטובות שְׁבַעֲוֹלָם".

יהי רצון, שנזכה לזה, אמן.